154

N Á L E Z

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl pod sp. zn. Pl. ÚS 33/10 dne 23. dubna 2013 v plénu složeném z předsedy soudu Pavla Rychetského a soudců Stanislava Balíka, Vlasty Formánkové, Vojena Güttlera, Pavla Holländera, Ivany Janů, Vladimíra Kůrky, Dagmar Lastovecké (soudce zpravodaj), Jana Musila, Jiřího Nykodýma, Miloslava Výborného a Michaely Židlické o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 1, Ovocný trh 14, Praha 1, za který jedná Mgr. Michal Výtisk jako předseda senátu 19 C a jako předseda senátu 11 C, na zrušení § 11 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích,

takto:

Návrh se zamítá.

Odůvodnění

I.

Ústavnímu soudu byl v souvislosti s řízením probíhajícím u Obvodního soudu pro Prahu 1 (dále též jen „obvodní soud“) předložen dne 17. 6. 2010 návrh tohoto soudu na zrušení § 11 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, pro tvrzený rozpor citovaného ustanovení s ústavním pořádkem České republiky.

U Obvodního soudu pro Prahu 1 je vedeno řízení žalobkyně Jiřiny Umlaufové proti České republice – Ministerstvu financí o zaplacení částky 6 785 715 Kč s příslušenstvím. Nároku se žalobkyně domáhá jako bývalý vlastník nemovitostí, které byla povinna na základě rozsudku Městského soudu v Praze ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně vydat restituentům. Nemovitosti nabyla žalobkyně v roce 1974 na základě smlouvy o převodu nemovitostí uzavřené s československým státem – Obvodním národním výborem Brno II za kupní cenu 114 285 Kč. Soudy dospěly k závěru o vydání nemovitostí původním vlastníkům, neboť žalobkyně a její manžel nabyli nemovitosti v rozporu s tehdejšími právními předpisy, a to nerespektováním přednostního práva dosavadních uživatelů nemovitostí na jejich koupi ze strany státu (v souladu se směrnicí č. 10/1964 Věstníku Ministerstva financí). Dle znaleckého posudku byla hodnota nemovitostí stanovena částkou 4 800 000 Kč, po vydání nemovitostí byla žalobkyni žalovanou Českou republikou – Ministerstvem financí vrácena částka odpovídající kupní ceně uhrazené v roce 1974.

Obvodní soud pro Prahu 1, který má za účelem právního posouzení věci aplikovat § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích, odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále též jen „ESLP“), zejména na rozsudek ve věci Pincová a Pinc proti České republice. Závěry tohoto rozsudku, byť se týkají aplikace § 8 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o půdě“), dopadají dle názoru obvodního soudu i na jím projednávanou věc. Ustanovení § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích, umožňující přiznat povinným osobám zbaveným vlastnického práva dle tohoto zákona pouze taxativním způsobem vymezený nárok na vrácení kupní ceny zaplacené při nabytí nemovitosti, porušuje dle soudu právo povinných osob na ochranu majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě

o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen „Úmluva“) a dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“). Poskytnutí náhrady za vydaný majetek pouze podle § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích není v souladu s názorem ESLP a Ústavního soudu o poskytnutí přiměřené náhrady za vydaný majetek v případech, kdy povinná osoba nabyla majetek v dobré víře. (Obvodní soud považuje úpravu dle citovaného ustanovení za žádoucí pouze pro případy, kdy povinné osoby majetek nenabyly v dobré víře, přičemž v ostatních případech je nutno zákonným způsobem upravit i nárok na přiměřenou náhradu.)

Ze shora uvedených důvodů podal Obvodní soud pro Prahu 1 návrh na zrušení citovaného ustanovení s tím, že neumožňuje poskytnout přiměřenou náhradu za vydaný majetek dle zákona o mimosoudních rehabilitacích.

II.

Senát Parlamentu České republiky ve vyjádření k návrhu obvodního soudu uvedl, že napadené ustanovení působí v našem právním řádu v nezměněné podobě od 1. 4. 1991. Restituční zákonodárství je specifické a je pro něj charakteristická i bohatá judikatura. Soudní moc tak vyplnila mezery a nejasnosti v zákonech bez nutnosti zásahu zákonodárce. Princip soudního „dotváření normotvorby“ lze dle Senátu vztáhnout i na napadený § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích. V této souvislosti odkázal Senát na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2202/2009.

Senát se zúčastnil projednávání čtyř novel zákona č. 87/1991 Sb., přičemž ani v jednom případě nebylo rozporováno ustanovení § 11 či navrhováno jeho jiné znění.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve vyjádření k návrhu pouze uvedla, že zákon č. 87/1991 Sb. byl na 13. společné schůzi Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění dne 21. 2. 1991 schválen 86 poslanci ve Sněmovně lidu a 96 poslanci ve Sněmovně národů. Po podpisu příslušných ústavních činitelů byl zákon řádně vyhlášen v částce 19 Sbírky zákonů.

III.

Ústavnímu soudu byl dne 20. 8. 2010 doručen návrh téhož navrhovatele na zrušení totožného ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., který byl usnesením sp. zn. Pl. ÚS 40/10 ze dne 23. 2. 2011 (ve SbNU nepublikováno, dostupné na http://nalus.usoud.cz) odmítnut pro nepřípustnost podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 77/1998 Sb., ve spojení s § 43 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, neboť meritornímu projednání bránila procesní překážka litispendence.

Jak již je uvedeno v narativní části, Obvodní soud pro Prahu 1 rozhoduje o žalobách na peněžité plnění, jimiž je požadována po České republice – Ministerstvu financí náhrada za nemovitosti vydané žalobci jako povinnými osobami dle zákona o mimosoudních rehabilitacích. V těchto řízeních má obvodní soud posoudit uplatněný nárok ve vztahu k § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Lze tedy na straně navrhovatele konstatovat naplnění podmínek aktivní legitimace pro podání návrhu na zahájení řízení o kontrole norem dle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

IV.

Dikce relevantních ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích.

1. Podle ustanovení § 4 odst. 2 jsou povinnými osobami fyzické osoby, jež nabyly věc od státu, který získal oprávnění s ní nakládat za okolností uvedených v § 6 zákona (včetně případu, kdy občan

zdržující se v cizině věc zanechal na území republiky), a to v případech, kdy tyto osoby nabyly věc buď v rozporu s tehdy platnými předpisy, nebo na základě protiprávního zvýhodnění.

2. Podle ustanovení § 7 odst. 4 jde-li o nemovitost zhodnocenou tak, že její hodnota převyšuje cenu původní věci, oprávněná osoba nahradí povinné osobě rozdíl mezi těmito cenami, který se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni účinnosti tohoto zákona.
3. Podle ustanovení § 11 vydá-li nemovitost jiná osoba než stát, vznikne této osobě nárok na vrácení kupní ceny, kterou zaplatila při koupi věci. Tento nárok musí být uplatněn u příslušného orgánu státní správy republiky.

V.

Ústavní soud předesílá, že ve své rozhodovací činnosti, zejména v závěru devadesátých let opakovaně řešil problematiku restitucí, přičemž vždy ve vztahu k ústavně zaručeným právům stěžovatelů (převážně restituentů) akcentoval smysl a účel restitucí, tedy zmírnění některých křivd způsobených totalitním režimem vedoucích k porušení práv skutečných vlastníků. Jak vyplývá z koncepce restitucí a restitučních zákonů, primárně byl nositelem povinnosti k nápravě křivd stát, který měl jako osoba povinná vydávat osobám oprávněným majetek získaný v rozhodném období (od 25. 2. 1948 do 31. 12. 1989) v důsledku protiprávního zásahu do jejich vlastnických práv, popř. poskytnout za něj finanční náhradu. Fyzické osoby se mohly dostat do pozice povinných osob pouze za situace, kdy stát majetek, který by byl dle podmínek restitučních zákonů povinen vydat, převedl na tyto osoby při porušení v době převodu platných právních předpisů.

Ústavní soud posuzoval v této souvislosti rovněž problematiku vydání majetku povinnými osobami jako možného zásahu do vlastnického práva ve vztahu k čl. 11 odst. 4 Listiny, a to v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/93 ze dne 24. 5. 1994 (N 25/1 SbNU 189; 131/1994 Sb.), v jehož závěrech odůvodnil rozdíly mezi restitucí a vyvlastněním.

Zatímco restituce je odstraněním protiprávnosti při převodu vlastnictví, případně protiprávního zásahu do vlastnického práva, a to navrácením věci do původního právního vztahu, vyvlastnění je nuceným odejmutím vlastnického práva ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Důvodem restituce je výlučně protiprávnost, zatímco důvodem vyvlastnění je veřejný zájem, tj. pojem odlišný. Restituce tudíž není nuceným odejmutím vlastnictví, nýbrž povinností obnovit původní právní stav. Judikatura Ústavního soudu tak zohlednila zejména skutečnost, že v případě restitučního zákonodárství se jedná o rozhodnutí suveréna, kterým byla přijata zvolená forma nápravy, resp. zmírnění některých křivd, k nimž došlo v době nesvobody v oblasti vlastnických vztahů.

Logickým důsledkem podmínek stanovených pro vydání majetku fyzickými osobami dle § 4 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., jakož i samotnou specifičností restituce, na niž nedopadá čl. 11 odst. 4 Listiny, včetně v něm stanovené náhrady, byla jak právní úprava § 11 zákona č. 87/1991 Sb., tak i jeho doslovná interpretace v restitučních řízeních. (Obdobné lze ostatně konstatovat i ve vztahu k § 8 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb.). V přiznaném nároku vůči státu, a to na vrácení kupní ceny uhrazené při koupi věci dle citovaného zákona o mimosoudních rehabilitacích, tak bylo zejména zohledněno „protiprávní“ nabytí vlastnického práva a jeho dlouholetý výkon v době totalitního režimu na úkor „skutečných“ vlastníků. Případné zhodnocení vydaného majetku povinnou osobou v průběhu výkonu vlastnického práva bylo řešeno samostatně vůči osobě oprávněné ve smyslu § 7 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích, a to dle cenových předpisů platných ke dni účinnosti zákona.

Pod poněkud odlišným zorným úhlem posuzoval problematiku ESLP při rozhodování o stížnostech povinných – fyzických osob, které po vydání majetku dle restitučních zákonů a vrácení uhrazené kupní ceny namítaly u tohoto soudu porušení svého práva na ochranu majetku.

ESLP v řadě svých rozhodnutí (např. Pincová a Pinc proti České republice, Pešková proti České republice, Otava proti České republice a další) dovodil porušení závazků České republiky, neboť vůči stěžovatelům došlo k zásahu do jejich práva vlastnit majetek bez náležité kompenzace.

Soud, který posuzoval věci z pohledu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, konstatoval, že vydáním majetku na základě restitučních zákonů došlo ke zbavení majetku stěžovatelů, avšak došlo k němu zákonným způsobem a toto zbavení majetku také sledovalo legitimní cíl, neboť zde existoval „důvod obecného zájmu“ ve smyslu druhého odstavce čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě. Za legitimní cíl restituce považuje soud nápravu dřívější protiprávnosti převodu nebo ostatních zásahů do vlastnického práva navrácením věci do jejího původního právního stavu. Osoba zbavená svého majetku však musí dle soudu v zásadě dostat kompenzaci, jejíž výše je rozumná vzhledem k hodnotě majetku, jehož byla zbavena.

Soud současně vyslovil názor, že legitimní cíl restitučních zákonů, jako každé opatření zasahující do práva na pokojné užívání majetku, je nutno provádět tak, aby zmírňování předchozích křivd nezpůsobovalo nové nepřiměřené křivdy. Právní úprava by měla umožňovat brát ohled na okolnosti každého jednotlivého případu, aby osoby, jež nabyly svého majetku v dobré víře, nebyly nuceny nést břemeno odpovědnosti státu, který kdysi tento majetek zkonfiskoval.

Jinak řečeno, podstatnou pro posouzení přiměřené náhrady za vydaný majetek je tedy otázka, zda vydaný majetek byl nabyt (ač v rozporu s tehdy platnými právními předpisy) v dobré víře. Je také nutno rozlišovat, zda majetek byl nabyt těmito povinnými osobami zneužitím jejich postavení v totalitním režimu, zda došlo k porušení hmotněprávních předpisů či k procesnímu pochybení, za které je odpovědný stát, popř. na základě příliš extenzivního výkladu restitučních zákonů a rovněž jaké „sociální“ dopady vydání majetku znamená pro povinnou osobou.

Opakované závěry Evropského soudu pro lidská práva vyslovené ve shora uvedených (a dalších) rozsudcích jak ve vztahu k náhradám poskytnutým povinným – fyzickým osobám dle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů, tak i dle zákona č. 229/1991 Sb. nalezly následně odraz i v další rozhodovací činnosti Ústavního soudu.

V usnesení sp. zn. III. ÚS 575/05 ze dne 28. 2. 2006 (U 1/40 SbNU 765) Ústavní soud s odkazem na rozhodnutí ESLP zdůraznil, že je nutno zachovat spravedlivou rovnováhu mezi požadavkem veřejného zájmu na restituci majetku a imperativem ochrany základního práva jednotlivce na ochranu majetku, z čehož vyplývá, že povinná osoba má v zásadě obdržet náhradu, jejíž výše by byla rozumná vzhledem k hodnotě majetku, jehož byla zbavena. Je zřejmé, že důsledky aplikace restitučních předpisů mohou být pro stěžovatele v konkrétních případech příkré a mohou citelně zasáhnout do jejich životů. Proto, pokud se stěžovatelé budou domáhat náhrady za majetek, který jsou nyní povinni vydat, budou muset příslušné orgány při stanovení náhrady vzít v úvahu všechny okolnosti daného případu tak, aby stěžovatelé nemuseli nést nepřiměřenou zátěž spojenou s prosazením legitimního cíle sledovaného restitučními předpisy, resp. aby nebyli nuceni nést břemeno odpovědnosti státu, který kdysi tento majetek zkonfiskoval.

Obdobně ve věci sp. zn. III. ÚS 1731/09 [usnesení sp. zn. III. ÚS 1731/09 ze dne 3. 8. 2010 (ve SbNU nepublikováno, dostupné na http://nalus.usoud.cz)] Ústavní soud uvedl: „Při posuzování věci z pohledu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě tak Ústavní soud, s odkazem na závěry uvedené v rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Pincová a Pinc proti České republice … jež bylo stěžovatelům známo, konstatuje, že ke zbavení stěžovatelů jejich majetku došlo zákonným způsobem a toto zbavení majetku také sledovalo legitimní cíl, neboť zde existoval ‚důvod obecného zájmu‘ ve smyslu druhého odstavce čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě. K pojmu ‚obecný zájem‘ a k volnosti smluvních stran Úmluvy při rozhodování o vlastní ekonomické a sociální politice je možno rovněž odkázat na rozhodnutí ve věci Pincová a Pinc … Podle Evropského soudu legitimním cílem restituce je náprava dřívější protiprávnosti převodu nebo ostatních zásahů do vlastnického práva navrácením věci do jejího původního právního stavu s následky ex tunc.

Lze tedy shrnout … že samotné ‚odnětí‘ majetku vlastníkovi na základě restitučních předpisů a v souladu s nimi nelze pokládat za rozporné s jeho (ústavně zaručenými) základními právy a svobodami, resp. jen na základě této skutečnosti nelze dospět k závěru, že by nesl ‚nepřiměřenou zátěž‘ …

a že v případě legálního a legitimního zásahu do vlastnického práva je tak možno existenci ‚nepřiměřené zátěže' (a následně i porušení zmíněného práva) posuzovat až v závislosti na státem poskytnuté náhradě (nebo její absenci).

Z ústavní stížnosti neplyne, že by stěžovatelé, kteří tvrdí, že předmětné nemovitosti nabyli v dobré víře, aniž bylo v řízení prokázáno, že mohli jakkoliv převod nemovitostí či výši kupní ceny ovlivnit, nějakou náhradu obdrželi, a není z ní patrno, zda se již náhrady domáhali. Určitý způsob náhrady zakotvuje sám zákon o půdě v ustanovení § 8 odst. 3. Ústavní soud si je vědom toho, že důsledky aplikace restitučních předpisů mohou být v některých případech příkré a citelně zasahují do životů povinných osob, a zdůrazňuje tak, že pokud se dotčené osoby budou domáhat náhrady za majetek, který jsou nyní povinny vydat, budou muset příslušné orgány při stanovení náhrady, případně i v řízení o vyklizení předmětných nemovitostí, jež je již vedeno, vzít v úvahu všechny okolnosti daného případu tak, aby stěžovatel nemusel nést nepřiměřenou zátěž spojenou s prosazením legitimního cíle sledovaného restitučními předpisy.".

Byť se uvedené závěry promítly pouze do odůvodnění usnesení, jimiž bylo rozhodováno o ústavních stížnostech v senátu Ústavního soudu, je zřejmé, že závěry ESLP byly Ústavním soudem aprobovány, přičemž žádný ze senátů nepřerušil řízení o ústavní stížnosti s tím, že by vzhledem k pochybnostem předložil plénu k posouzení soulad nyní napadeného ustanovení, tj. § 11 zákona č. 87/1991 Sb. s ústavním pořádkem České republiky.

Obdobným způsobem se judikatura ESLP i judikatura Ústavního soudu promítla do rozhodovací činnosti a judikatury Nejvyššího soudu, který např. v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2202/2009 či rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2836/2009 uvedl:

„V obecné rovině se dá říci, že judikatorní úvahy nejvyšší instance převážně akcentovaly gramatickou interpretaci citované normy. Tím spíše je třeba se opřít o precedenty vytvořené Evropským soudem pro lidská práva, zohledňující garance dané Dodatkovým protokolem (jeho článkem 1) k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

… Aby byla interpretace sporného zákonného ustanovení konformní vůči výše zmíněným lidskoprávním kautelám i vůči civilistické zásadě ochrany vlastnického práva ve všech zákonných aspektech, nesmí být ve zjevné kontradikci s principy přiměřenosti a pokud možno i spravedlnosti.

… [U]stanovení § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích hovoří v relaci k povinné osobě o ‚vrácení kupní ceny, kterou zaplatila při koupi věci' … Dovolací soud zastává názor, že obstojí širší interpretace textu ustanovení § 11, jež sice směřuje ‚za' jeho doslovné znění, akcentuje však jeho účel a smysl … Ten nemůže spočívat ve vrácení časově neaktuální a v důsledku neadekvátní kupní ceny, ale – jak České republice připomněl štrasburský soud – v zaplacení takové částky státem, která je za odpovídajících (a výjimečných) restitučních okolností přiměřená a rozumná. Proto obstojí výklad, podle něhož lze pod pojem kupní ceny ve smyslu § 11 zákona č. 87/1991 Sb. zahrnout též jiné plnění vyjadřující hodnotu nemovitosti …".

Nejvyšší soud ve své judikatuře s naznačenými principy pracuje i v širším kontextu, což plyne i z výkladu, který zaujal k § 13 odst. 1 a 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích v otázce přiměřenosti výše finanční náhrady oprávněné osobě. Dle rozsudku sp. zn. 28 Cdo 1603/2011 ani finanční náhrada poskytovaná oprávněné osobě nesmí být nepřiměřeně nízká. „Plynutí času (20 a více let od účinnosti restitučních norem), vedoucí ve věcech restitučních náhrad ke zvýšení hodnoty věci řádově, resp. mnohonásobně, představuje takovou změnu poměrů, která může vést per se v konkrétních situacích k použití jiného právního řešení," které se bude opírat o širší – ústavně konformní – výklad mechanismu výpočtu této náhrady.

V příkladmo uvedené judikatuře Ústavního soudu i Nejvyššího soudu lze zjevně nalézt principy obsažené i v rozsudcích ESLP, které byly shledány nezbytnými pro nalezení „spravedlivé rovno-

váhy“ při vydání majetku stěžovatelů oprávněným osobám dle § 4 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích, jež se však nemohou uplatnit při doslovném výkladu § 11 citovaného zákona.

Ústavní soud v řízení o kontrole norem postupuje dle principu priority ústavně konformní interpretace před derogací, podle něhož v situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje dvě různé interpretace, přičemž jedna je v souladu s ústavním pořádkem a druhá je s ním v rozporu, není dán důvod zrušení tohoto ustanovení. Tato metoda vychází z principu dělby moci a s ní spojeného principu zdrženlivosti, tj. z principu, dle něhož, lze-li zajištění ústavnosti dosáhnout alternativními prostředky, Ústavní soud volí ten, jenž moc zákonodárnou omezuje v míře nejmenší [viz např. nález sp. zn. Pl. ÚS 69/06 ze dne 29. 1. 2008 (N 22/48 SbNU 243; 269/2008 Sb.)], přičemž ústavně konformnímu výkladu může svědčit i výklad extenzivní [viz např. nález sp. zn. III. ÚS 609/04 ze dne 7. 4. 2005 (N 79/37 SbNU 97), nález sp. zn. Pl. ÚS 13/05 ze dne 22. 6. 2005 (N 127/37 SbNU 593; 283/2005 Sb.)].

V souladu se shora uvedenými závěry postupoval Ústavní soud i při posuzování interpretace napadeného ustanovení, tedy zda je možný jeho výklad, který je v souladu s ústavním pořádkem. Ústavní soud musí konstatovat, v návaznosti na shora citovanou judikaturu, že takový výklad již nalezen byl, a proto na argumentaci uvedených rozhodnutí pouze odkazuje. Ústavní soud dodává, že při podaném výkladu § 11 zákona č. 87/1991 Sb. není toto ustanovení posuzováno izolovaně či pouze ve vztahu k souvisejícímu § 4 odst. 2 citovaného zákona, ale v kontextu zákona o mimosoudních rehabilitacích i celého komplexu restitučních předpisů. Respektován je tak smysl a účel restitucí, tedy náprava či zmírnění křivd způsobených v době nesvobody v oblasti vlastnických vztahů i ochrana vlastnických vztahů garantovaná Listinou. Ústavní soud, aniž by se jakkoliv odchýlil od své předchozí judikatury definující restituce ve vztahu k čl. 11 Listiny, pohlíží na vrácení kupní ceny fyzickým osobám, které vydaly majetek „protiprávně“ nabytý v době nesvobody, jako na jistou formu kompenzace. Při tomto pojetí lze vztáhnout na ni i kritéria umožňující zohlednit specifika jednotlivých konkrétních případů, jakož i reálnost kompenzace při jejím poskytnutí.

Ústavní soud si je vědom, že obvodním soudem přerušené řízení, z něhož vzešel návrh na konkrétní kontrolu norem, je řízením o výši náhrady, která by měla být vyplacena žalobci Českou republikou – Ministerstvem financí, nikoliv vlastím řízením restitučním. V tomto řízení (popř. v jiném řízení o náhradu škody v souvislosti s restitučními zákony) lze dle názoru Ústavního soudu pro naplnění ochrany vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 1 Listiny posuzovat i výši požadované náhrady za vydaný majetek v širších souvislostech.

Ústavní soud uzavírá, že nároky uplatněné na náhradu za vydaný majetek ve smyslu § 11 zákona č. 87/1991 Sb. lze posuzovat, aniž by došlo k porušení ústavních garancí vlastnického práva. I vzhledem k tomu, že interpretaci § 11 zákona o mimosoudních rehabilitacích obecnými soudy (resp. Nejvyšším soudem) shledal Ústavní soud ústavně souladnou, nepřikročil ke zrušení napadeného ustanovení a rozhodl tak, jak je ve výroku uvedeno.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. **Rychetský** v. r.